

Mijn leven mag wat lossier

Het is hoogzomer en bloedheet. Ik spring van de ene steen naar de andere, met een gietertje in mijn hand. Het water gutst er nét niet overheen. De grote, ongelijkmatig gevormde flagstones liggen als eilandjes tussen de bloeiende planten in de zonnige achtertuin van ons huis. Gras was er niet. Op het terras kijkt mijn moeder goedkeurend toe. Ouder dan vier kan ik niet zijn geweest. De verhuizing die plaatsvond toen ik op een haar na vijf was, vormt een heldere markering in de tijd.

Is de herinnering een echte herinnering aan de ervaring die ik had? De brandende zon, ik en de planten, mijn moeder met die warme, zachte blik? Of is het een herinnering aan een foto of een dia, vaak vertoond tijdens familieavondjes?

Wat doet het ertoe? De herinnering aan deze scene – een kleine videoclip – kwam boven bij het thema homo ecologicus. Hoe verhoud ik mij als natuurminnende mens tot een wereld waarin 'we' in ongekend tempo ecosystemen vernietigen?

Een sprongetje in de tijd. Ik was negen of tien, liep rond op een kinderboerderij en keek in de lucht. Ik zag de strepen van vliegtuigen. Opgroeidend onder de rook van Rotterdam had ik al een vaag besef van stinkende auto's en schoorstenen waar angstaanjagend smerige troep uitkwam. Dat kon niet goed zijn.

Ik was boos op mijn ouders: waarom hadden wij een auto? Twee zelfs! Hoewel het zacht pruttelende Dafje 33 van mijn moeder dat slechts af en toe uit de garage kwam, hooguit voor de helft telde.

Rijden in auto's, werken in een fabriek met smerige schoorstenen: in die valkuil zou ik later niet trappen. Een beetje verbitterd was ik, een beetje eenzaam ook.

En zo wentelden al die zorgen zich bij mij als een bijna verstikkende doek om het levenskrachtige waar de natuur toch ook voor staat. Als jongentje kon ik het bochtje naar donkerte en zwaarte kennelijk makkelijker nemen dan naar de ondraaglijke lichtheid van het bestaan.

En nu dan? Nu alles rondom klimaat en milieu zo scherp, confronterend en gepolariseerd is? Ik dreig terug te vallen op de systemische wetten van vroeger. Ik leg mezelf regels op: ik mag 'eigenlijk' maar één keer per jaar vliegen. Eet weinig dierlijke producten. Koop geen onnuttige spullen. Veel mag er niet. Het Spartaanse, calvinistische van mijn moeder klinkt erin terug. Eerst het werk, dan het pleziertje. De mens moet heropgevoed worden. Wilskracht en discipline. Een klus die daaraan parallel loopt: niet oordelen over het (consumptie)gedrag van anderen.

Heb ik dan helemaal niets veranderd, van niets afscheid genomen? Toch wel! Ik zorg goed voor mezelf, heel goed zelfs. Mijn leven mag wat lossier. Deze column is dan ook precies op tijd af. Morgen vlieg ik naar Valencia! 🇪🇸